

FIZIKA 9

*Oznaka **F9 01 01 00 01** – številka strani in zaporedna številka naloge v preizkusu

4. Poglavlje: ELEKTRIKA

FIZ9_04_01_01

F9 04 01 01 01

raznovrstnim; istovrstnim

F9 04 01 01 02

nevtralno; negativno naelektreno; pozitivno naelektreno

F9 04 01 01 03

na daljavo; naelektrenimi

F9 04 01 01 04

A; B

F9 04 01 01 05

nikamor

F9 04 01 01 06

A

FIZ9_04_01_02

F9 04 01 02 01

pozitivno; negativno; pozitivno; negativno

pozitivno; pozitivno; ni naelektren; negativno; negativno

F9 04 01 02 02

influenca

F9 04 01 02 03

elektroni

F9 04 01 02 04

dodamo; naelektreno; elektrone; naelektreno

F9 04 01 02 05

ohranitvi električnega naboja

F9 04 01 02 06

pojavnost	influenca	polarizacija
opis pojava	Električni naboj se prerazporedi po celi površini telesa.	Molekule se obrnejo tako, da so negativni nosilci naboja obrnjeni stran od drugih negativno nabitih stvari.
snov	prevodnik	izolator

FIZ9_04_01_03

F9 04 01 03 01

ampersekunda; elektroskop

F9 04 01 03 02

$$e = 2 \cdot e_0 = 2 \cdot 1,6 \cdot 10^{-19} \text{ As} = 3,2 \cdot 10^{-19} \text{ As}$$

F9 04 01 03 03

Negativni naboj steče s elektroskopa na palico.

F9 04 01 03 04

naboj obeh je po velikosti enak

F9 04 01 03 05

kvark

F9 04 01 03 06

$$N = m/M = 0,002 \text{ kg} / (9,3 \cdot 10^{-26} \text{ kg}) = 2,2 \cdot 10^{21}$$

$$e = 3 \cdot N \cdot e_0 = 3 \cdot 2,2 \cdot 10^{21} \cdot 1,6 \cdot 10^{-19} \text{ As} = 10,3 \cdot 10^3 \text{ As} = 10,3 \text{ kAs}$$

F9 04 01 03 07

Najmanjši naboj v naravi je osnovni naboj.

Električni naboj telesa je vedno večkratnik osnovnega naboja.

F9 04 01 03 08

ker se enaki naboji v kovinski palici in kazalcu med seboj odbijajo

FIZ9_04_02_00

F9 04 02 00 01

izolatorji

F9 04 02 00 02

izolator: papir, suh les, guma, plastika, destilirana voda, keramika
prevodnik: slana voda, grafit, srebro, baker

F9 04 02 00 03

izolator; prevodnik; germanij

F9 04 02 00 04

izolatorji

F9 04 02 00 05

generator, baterija

F9 04 02 00 06

tok; elektroni; električni tok; napetost

F9 04 02 00 07

enosmerni tok; izmenični tok

FIZ9_04_02_01

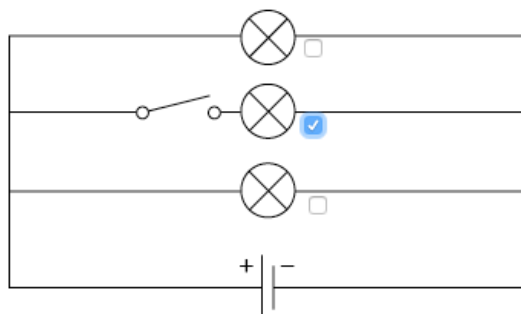
F9_04_02_01_01

					
žarnica	upornik	stikaio	ampermeter	voltmeter	varovalka

F9_04_02_01_02

elektroni

F9_04_02_01_03

F9_04_02_01_04

kratki stik

F9_04_02_01_05

varovalke

FIZ9_04_02_02

F9_04_02_02_01

svetlobni; magnetni; kemijski; toplotni

F9_04_02_02_02

negativen; pozitiven; strelo

FIZ9_04_02_03

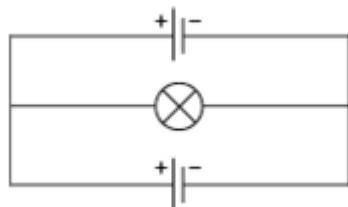
F9_04_02_03_01

ampermeter; zaporedno

F9_04_02_03_02

Ampermeter v obeh primerih pokaže enak električni tok.

F9_04_02_03_03

F9_04_02_03_04

Tok je enak kot je bil pred žarnico.

F9_04_02_03_05

200 mA

F9_04_02_03_06

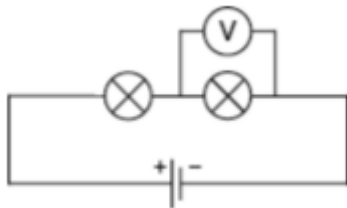
Ni pomembno, ali je vezan pred ali za porabnikom.

FIZ9_04_03_00

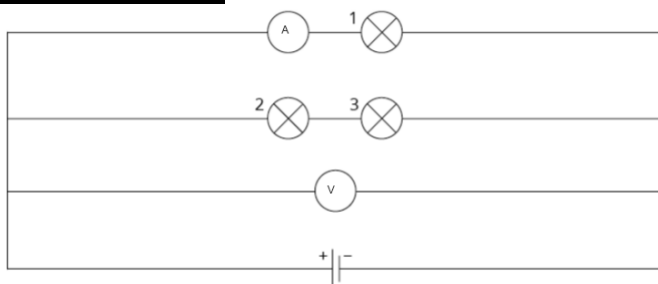
F9 04 03 00 01

električna napetost; električni tok; električni krog

F9 04 03 00 02

F9 04 03 00 03

F9 04 03 00 04

večja od

F9 04 03 00 05

24 V

F9 04 03 00 06

močnejše

FIZ9_04_03_01

F9 04 03 01 01

enosmerni tok

F9 04 03 01 02

0-2 V

0-20 V

0-20 V

0-20 V

0-20 V

0-500 V

F9 04 03 01 03

izmenična; enosmerna; enosmerno

FIZ9_04_04_00

F9 04 04 00 01

$$R = U/I = 6 \text{ V} / 0,4 \text{ A} = 15 \Omega$$

F9 04 04 00 02

$$U = R \cdot I = 100000 \Omega \cdot 0,01 \text{ A} = 1000 \text{ V}$$

F9 04 04 00 03

$$R = U/I = 4 \text{ V} / 0,04 \text{ A} = 100 \Omega$$

F9 04 04 00 04

$$I = U/R = 100 \text{ V} / 500 \Omega = 0,2 \text{ A} = 200 \text{ mA}$$

F9 04 04 00 05

ne drži

F9 04 04 00 06

$$R = (R_1 / 1 \text{ m}) \cdot d = (0,54 \Omega / 1 \text{ m}) \cdot 0,02 \text{ m} = 0,0108 \Omega$$

$$U = R \cdot I = 0,0108 \Omega \cdot 25 \text{ A} = 0,27 \text{ V}$$

F9 04 04 00 07

$$R = (R_1 / 1 \text{ m}) \cdot d = (0,54 \Omega / 1 \text{ m}) \cdot 6 \text{ m} = 3,24 \Omega$$

$$I = U/R = 9 \text{ V} / 3,24 \Omega = 2,78 \text{ A} = 2,8 \text{ A}$$

kratki stik

F9 04 04 00 08

$$R_1 = U/I = 9 \text{ V} / 0,2 \text{ A} = 45 \Omega$$

$$R_2 = R_1 - 30 \Omega = 45 \Omega - 30 \Omega = 15 \Omega$$

$$I = U/R = 9 \text{ V} / 15 \Omega = 0,6 \text{ A}$$

F9 04 04 00 09

$$U = R \cdot I = 150 \Omega \cdot 0,02 \text{ A} = 3 \text{ V}$$

F9 04 04 00 10

$$R = U/I = 3 \text{ V} / 0,005 \text{ A} = 600 \Omega$$

F9 04 04 00 11

$$U = R \cdot I = 120 \Omega \cdot 0,8 \text{ A} = 96 \text{ V}$$

FIZ9_04_05_01

F9 04 05 01 01

$$I_1 = I_2 = I_3 = I$$

F9 04 05 01 02

$$R = R_1 + R_2 + R_3 = 400 \, \Omega + 350 \, \Omega + 250 \, \Omega = 1000 \, \Omega$$

$$I = U/R = 20 \, \text{V} / 1000 \, \Omega = 0,02 \, \text{A} = 20 \, \text{mA}$$

$$U_1 = R_1 \cdot I = 400 \, \Omega \cdot 0,02 \, \text{A} = 8 \, \text{V}$$

F9 04 05 01 03

$$N = U/U_1 = 230 \, \text{V} / 6 \, \text{V} = 38,333 = 38 \text{ (mora biti celo število)}$$

$$R_1 = U/I = 6 \, \text{V} / 0,4 \, \text{A} = 15 \, \Omega$$

$$R = R_1 + R_2 + \dots = 38 \cdot R_1 = 38 \cdot 15 \, \Omega = 570 \, \Omega$$

F9 04 05 01 04

$$R = U/I = 230 \, \text{V} / 0,1 \, \text{A} = 2300 \, \Omega$$

$$R_1 = R/N = 2300 \, \Omega / 20 = 115 \, \Omega$$

F9 04 05 01 05

se bo zmanjšal električni tok.

F9 04 05 01 06

$$R = R_1 + R_2 + R_3 = 125 \, \Omega + 210 \, \Omega + 345 \, \Omega = 680 \, \Omega$$

FIZ9_04_05_02

F9_04_05_02_01

zaporedna; vzporedna; kombinacija; zaporedna; vzporedna

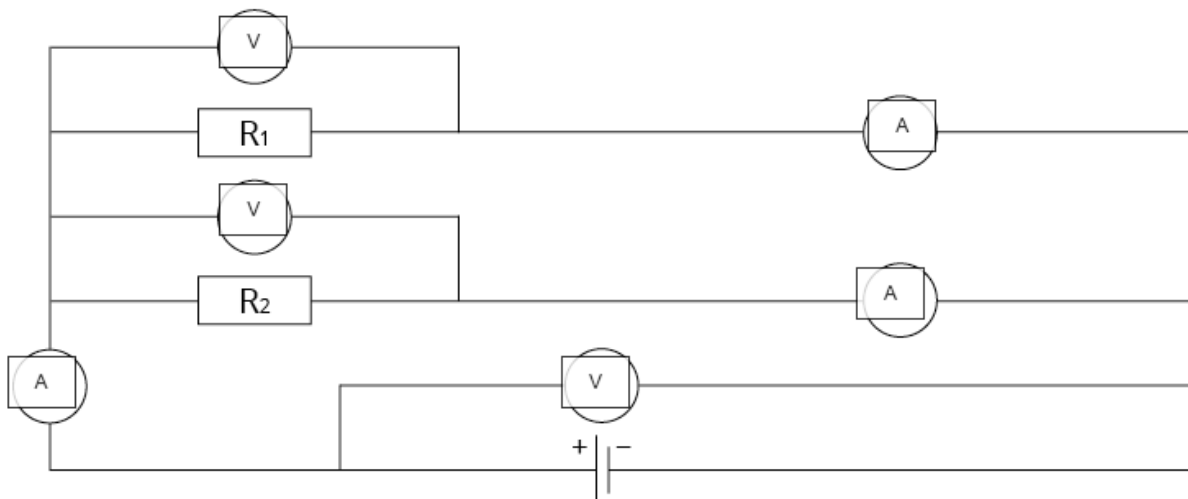
F9_04_05_02_02

20 V

$$I_1 = U/R = 20 \text{ V} / 200 \Omega = 0,1 \text{ A} = 100 \text{ mA}$$

$$I = 2 \cdot I_1 = 200 \text{ mA}$$

F9_04_05_02_03

F9_04_05_02_04

50 V

F9_04_05_02_05

$$I_2 = U/R_2 = 24 \text{ V} / 200 \Omega = 0,12 \text{ A}$$

F9_04_05_02_06

Več toka gre skozi upornik z manjšo upornostjo.

$$U = R \cdot I = 50 \Omega \cdot 0,5 \text{ A} = 25 \text{ V}$$

Spodnja pri 25 V.

F9_04_05_02_07

Vzporedna vezava.

$$I = I_{\text{strela}} - I_{\text{max}} = 10000 \text{ A} - 5 \text{ A} = 9995 \text{ A}$$

$$U_{\text{žarnica}} = U_{\text{upornik}}$$

$$R_{\text{žarnica}} \cdot I_{\text{žarnica}} = R_{\text{upornik}} \cdot I_{\text{upornik}}$$

$$R_{\text{upornik}} = R_{\text{žarnica}} \cdot I_{\text{žarnica}} / I_{\text{upornik}} = 500 \Omega \cdot 5 \text{ A} / 9995 \text{ A} = 0,25 \Omega$$

F9 04 05 02 08

Upor vzporedne vezave je najmanjši, kadar sta vzporedna upora največja.

$$R_1 = R_2 = 0,2 \Omega$$

$$R_3 = 10 \Omega$$

F9 04 05 02 09

Tok skozi vzporedno vezane porabnike se porazdeli med veje.

$$900 \Omega$$

F9 04 05 02 10

$$1/R_{12} = 1/R_1 + 1/R_2 = 1/1000 \Omega + 1/3000 \Omega = 4/3000 \Omega$$

$$R_{12} = (3000/4) \Omega = 750 \Omega$$

$$R_{123} = R_{12} + R_3 = 750 \Omega + 3000 \Omega = 3750 \Omega$$

$$1/R_{1234} = 1/R_{123} + 1/R_4 = 1/3750 \Omega + 1/2500 \Omega = 5/7500 \Omega$$

$$R_{1234} = (7500/5) \Omega = 1500 \Omega$$

$$1/R_{56} = 1/R_5 + 1/R_6 = 1/750 \Omega + 1/1500 \Omega = 3/1500 \Omega$$

$$R_{56} = (1500/3) \Omega = 500 \Omega$$

$$R_{123456} = R_{1234} + R_{56} = 1500 \Omega + 500 \Omega = 2000 \Omega$$

$$1/R_{1234567} = 1/R_{123456} + 1/R_7 = 1/2000 \Omega + 1/500 \Omega = 5/2000 \Omega$$

$$R_{1234567} = (2000/5) \Omega = 400 \Omega$$

$$R_{12345678} = R_{1234567} + R_8 = 400 \Omega + 1600 \Omega = 2000 \Omega$$

$$I = U/R = 220 \text{ V} / 2000 \Omega = 0,11 \text{ A}$$

FIZ9_04_06_01

F9 04 06 01 01

$$A = U \cdot I \cdot t = 230 \text{ V} \cdot 8,5 \text{ A} \cdot (7200 \text{ s} \cdot 4) = 56304000 \text{ J} = 56,3 \text{ MJ}$$

F9 04 06 01 02

$$A = U \cdot I \cdot t = 230 \text{ V} \cdot 2 \text{ A} \cdot (60 \text{ s} \cdot 15) = 414000 \text{ J} = 414 \text{ kJ}$$

F9 04 06 01 03

$$1 \text{ kWh} = 1000 \text{ Wh} = 1000 \text{ W} \cdot 3600 \text{ s} = 3600000 \text{ J}$$

F9 04 06 01 04

$$I = A / (U \cdot t) = 12960 \text{ J} / (24 \text{ V} \cdot 1800 \text{ s}) = 0,3 \text{ A}$$

F9 04 06 01 05

$$Q = A = U \cdot I \cdot t = 80 \text{ V} \cdot 7,5 \text{ A} \cdot 2700 \text{ s} = 1620000 \text{ J} = 1620 \text{ kJ}$$

FIZ9_04_06_02

F9 04 06 02 01

$$P = A/t = 1,0 \text{ kWh} / 24 \text{ h} = 41,67 \text{ W}$$

F9 04 06 02 02

$$P = U \cdot I = 230 \text{ V} \cdot 7 \text{ A} = 1610 \text{ W}$$

F9 04 06 02 03

$$A = P \cdot t = 90 \text{ W} \cdot 24 \text{ h} = 2160 \text{ Wh} = 2,16 \text{ kWh}$$

F9 04 06 02 04

$$1/R_1 = 1/R_{\text{žarnice}} + 1/R_{\text{upornika}} = 1/8 \Omega + 1/24 \Omega = 4/24 \Omega$$

$$R_1 = 6 \Omega$$

$$R = 6 \cdot R_1 = 6 \cdot 6 \Omega = 36 \Omega$$

$$I = U/R = 24 \text{ V} / 36 \Omega = 0,67 \text{ A}$$

$$P = U \cdot I = 24 \text{ V} \cdot 0,67 \text{ A} = 16 \text{ W}$$

$$R' = 3 \cdot R_1 + 3 \cdot R_{\text{upornik}} = 3 \cdot 6 \Omega + 3 \cdot 24 \Omega = 90 \Omega$$

$$I' = U/R' = 24 \text{ V} / 90 \Omega = 0,27 \text{ A}$$

$$P = U \cdot I = 24 \text{ V} \cdot 0,27 \text{ A} = 6,4 \text{ W}$$

F9 04 06 02 05

$$A_1 = P \cdot t = 8 \text{ W} \cdot 37800 \text{ s} = 302400 \text{ J} = 302,4 \text{ kJ}$$

$$A = 365 \cdot A_1 = 365 \cdot 302400 \text{ J} = 110376000 \text{ J} = 110,4 \text{ MJ}$$

$$\text{znesek} = 110,4 \text{ MJ} \cdot 0,03 \text{ eur/MJ} = 3,3 \text{ eur}$$

$$A' = 365 \cdot P \cdot t = 365 \cdot 0,5 \text{ W} \cdot 37800 \text{ s} = 6898500 \text{ J} = 6,9 \text{ MJ}$$

$$\text{znesek}' = 6,9 \text{ MJ} \cdot 0,03 \text{ eur/MJ} = 0,2 \text{ eur}$$

$$\text{privarčevani znesek} = 3,3 \text{ eur} - 0,2 \text{ eur} = 3,1 \text{ eur}$$

F9 04 06 02 06

$$P = A/t = (2 \cdot 10000000 \text{ J}) / 3600 \text{ s} = 5555,56 \text{ W}$$

$$I = P/U = 5555,56 \text{ W} / 230 \text{ V} = 24,2 \text{ A}$$

$$R = U/I = 230 \text{ V} / 24,2 \text{ A} = 9,5 \Omega$$

F9 04 06 02 07

$$P = F \cdot v = 2 \text{ N} \cdot 1,5 \text{ m/s} = 3 \text{ W}$$

$$I = P / U = 3 \text{ W} / 9 \text{ V} = 0,3 \text{ A}$$

$$R = U / I = 9 \text{ V} / 0,3 \text{ A} = 27 \Omega$$

F9 04 06 02 08

$$v = s/t = 500 \text{ m} / 37 \text{ s} = 13,5 \text{ m/s}$$

$$P = F \cdot v = 48000 \text{ N} \cdot 13,5 \text{ m/s} = 648648,6 \text{ W} = 649 \text{ kW}$$

$$I = P/U = 648648,6 \text{ W} / 240 \text{ V} = 2703 \text{ A}$$

$$R = U/I = 240 \text{ V} / 2703 \text{ A} = 0,089 \Omega = 89 \text{ m}\Omega$$

F9 04 06 02 09

$$A = 36 \cdot A' = 36 \cdot 0,95 \text{ kWh} = 34,2 \text{ kWh}$$

$$\text{znesek} = A \cdot \text{cena} = 34,2 \text{ kWh} \cdot 0,052 \text{ eur/kWh} = 1,78 \text{ eur}$$

F9 04 06 02 10

$$I = P/U = 66 \text{ W} / 220 \text{ V} = 0,3 \text{ A}$$